

MŪSŲ MOKYKLA

ILINOJAUS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SAJUNGOS PEDAGOGINIS SKYRIUS
Redaguoja Klevas Girvilas, 5208 So. Morgan St., tel. Boulevard 8-8611.

NR. 32 CHICAGO, ILLINOIS 1953.XI.14

AUKLĖJAMOJI ĮZYMŲ PRASMĖ

Žodžiai paskatina, pavyzdžiai patraukia, sako sena patarlė. Dideli veikalai, didingos asmenybės, dideli tautų laimėjimai yra pavyzdžiai, kuriais pavieni asmenys bei pavienės visuomenės ar tautos seka, kuriais vadovaujasi savo darbuose, kuriuos laiko kultūrinio žibintais.

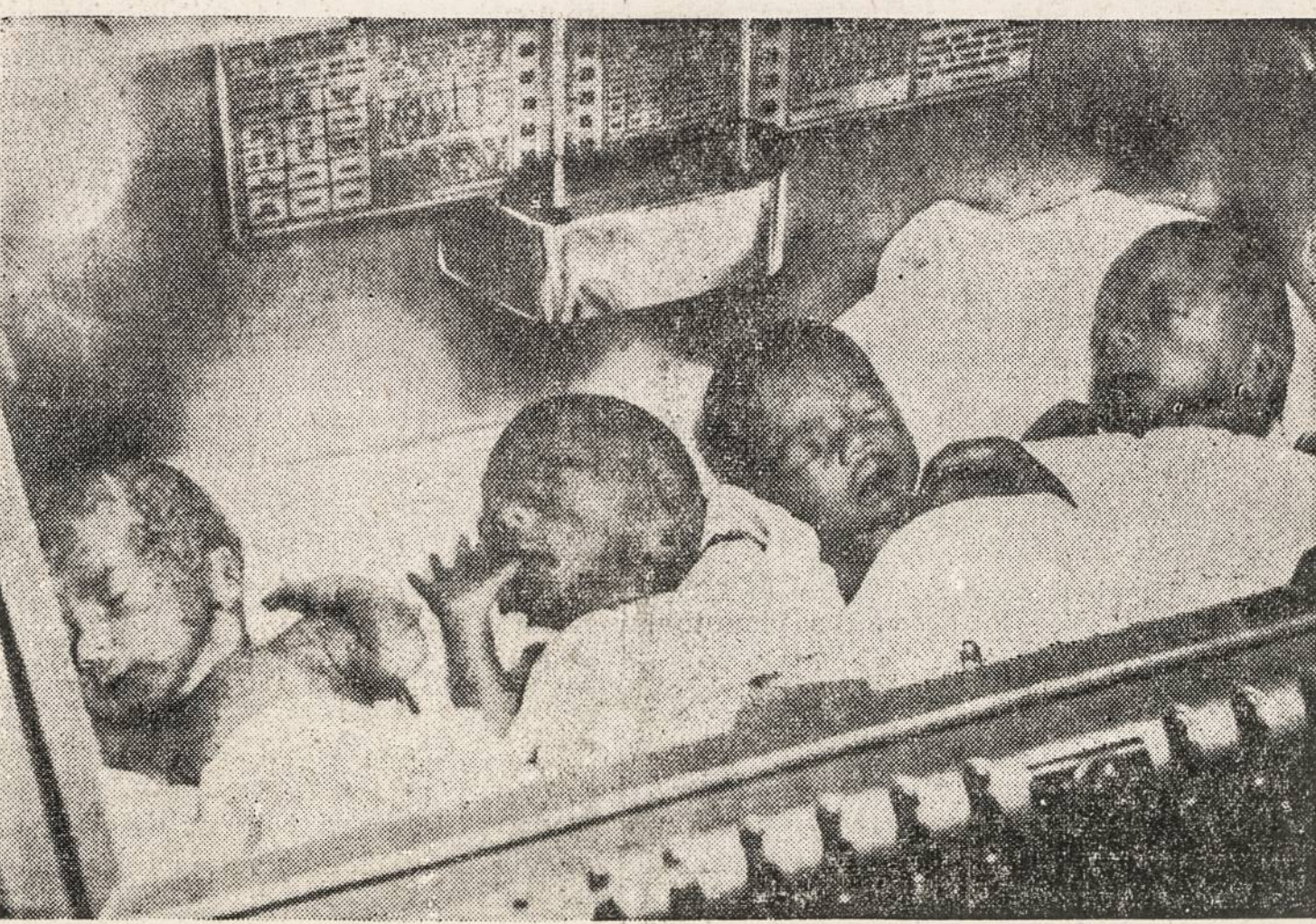
prof. M. Biržiškos asmens (daranant ryšį su jo 50 metų spaudos darbo sukaktimi), kaip mokslo kūrėjo, pedagogo bei visuomenės vado, kuris yra dirbęs tai visuomenei visą savo amžių, o ir dabar vadovaujantį žodį dažnai tariąs. Ten buvo ir pažymima vėliausiojo jo veikalo LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS atsiradimo aplinkybės. Pats prof. M. Biržiška, jo tremtyje sukurtasis veikalas, jo gyvenimo ir mokslo darbo aplinkybės yra neišsami sritis tėvams ir pedagogams naudotis, sukelti akstinus, pasirenkant idėjas, telkiant reikšminguosius faktus bet kuriam ir bet kurios apimties ar reikalo auklėjamam ir savykaulio darbu. M. Biržiška yra įžymybė, siejanti ir nešanti išsias virtynes įžymumų.

Nūdienio pedagoginio mūsų gyvenimo aplinkybės itin reikalingos gerų pavyzdžių, teigiamai tautiniai veikiantios įtakos, lemiamo poveikio darantį veiksnį. Ar yra tokie faktoriai pateikiami, ar tokios aplinkybės sudaromos mūsų jaunimo auklėjimo reikalui? Negalima būtų į šį klausimą atsakyti neigiamai; būte yra sudaromos, nes yra mokyklų, yra knygų, yra periodinės spaudos, yra garbingų asmenų, yra didingų tautinių veiksmų, bet kasdieninė jaunimo brendimo eiga maža ir permaža teduoda progos anais daviniais naudotis. Kiekviena šeima tai patiria, junta ir supranta. Spausdinamasis žodis yra pirmosios reikšmės patarnautojas tokiuose dalykuose, tik tenka suabejoti, kad jaunimas pakankamai tuo patarnavimu naudotųsi. Kitą vertus, bendroji spauda ne tokio uždavinio neturi, kad jaunimas būtų kaip nors atskirai ir specialiai aprūpinamas. Pavienės jaunimo organizacijos — skautai, ateitininkai, sportininkai — turi savo skyrius, bet tai jau yra savaip susiaurintas atvejis. Nepriklausomoms organizacijoms jaunimas yra tuo atžvilgiu lyg išskirtas ir paliktas nuošaliai neaprupintas. Tėvai, aišku, savo vaikų neužmiršta, ir čia yra tėvų uždavinys rasti būdus ir progas daryti teigiamos savo vaikams įtakos, bei sudaryti galimumą ir akstinų jaunimui pačiam auklėtis.

Tos aplinkybės galėtų būti ir taip sudaromos: pasirodo reikšminga knyga — LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS, LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJA, ORA PRO NOBIS, VILNIUS TARP AUDRŲ — rasti būdas tuos veikalus vaikams paminėti, o dar geriau, duoti vaikams juos pasižiūrėti, juos jiems apibūdinti, pažyminti kokios svarbos, kokios reikšmės tie veikalai turi ir pan. Geriausias atvejis būtų, jei šeima turėtų kaip ir organizuotą būdą savišvietai kelti — nustatytą laiką, kartą į savaitę ar kartą į dvi savaites, šeima susėda prie stalo ir valandą ar daugiau praleidžia skaitymui kurio veikalo, pasikalbėjimui apie reikšminguosius bėgamuosius įvykius, pasidarant savų pastabų ir paaiškinimų. Aišku, čia reikės gausiai geros valios, kuria susiklausymas remtųsi, bet nėra abejojimo, čia būtų pasiekta geriausių vaisių, kokių tik galima pasiekti nūdienio mūsų gyvenimo aplinkybėse, t. y. kio geriausio tautinio auklėjimo galima duoti mūsų jaunimui.

Praeitame MŪSŲ MOKYKLOS Nr. buvo kiek sustota prie

prof. M. Biržiškos asmens (daranant ryšį su jo 50 metų spaudos darbo sukaktimi), kaip mokslo kūrėjo, pedagogo bei visuomenės vado, kuris yra dirbęs tai visuomenei visą savo amžių, o ir dabar vadovaujantį žodį dažnai tariąs. Ten buvo ir pažymima vėliausiojo jo veikalo LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS atsiradimo aplinkybės. Pats prof. M. Biržiška, jo tremtyje sukurtasis veikalas, jo gyvenimo ir mokslo darbo aplinkybės yra neišsami sritis tėvams ir pedagogams naudotis, sukelti akstinus, pasirenkant idėjas, telkiant reikšminguosius faktus bet kuriam ir bet kurios apimties ar reikalo auklėjamam ir savykaulio darbu. M. Biržiška yra įžymybė, siejanti ir nešanti išsias virtynes įžymumų.

Lansing, Mich. — Čia gimė ketvertukas — trys berniukai ir viena mergaitė. Motina yra June Trollman, 33 metų amžiaus. Iš naujagimių vienas berniukas jau mirė.

dėtingos ir painios. Šio Nr. tęsinyje mūsų bendradarbis pateikia žinių apie pareigūnus, kurių Lietuvos mokyklos visai neturėjo.

ROBERTAS RACAITIS

Į ALIASKĄ IR ATGAL

Plaukia sau laivelis. — Keliautojai. — Gamtos vaizdai. — Šokinėjančios žuvis. — Žvejai. — Žvejybos prekyba vandenyse. — Laivai. — Žvejybos būdai.

Nedidelis skaičius giminių ir pažįstamų atvyko atsiveikinti su išvykstančiais Alaska Steamship Company laivu S.S. ALASKA. Pamažu laivas atitrūksta nuo Seattle krantinės ir pasuko Admiralty. Mes plaukiame per Georgia Strait, Junction, Queen Charlotte ir kitais Kanados pakrantės vandenimis. Iš vienos pusės matyti British Columbijos krantai, o iš kitos — Vancouver didžioji sala atskiriantį mus nuo Ramiojo vandenyno. Toliau seka daug kitų salų salėlių. Stovėdamas ant laivo denio stebėjau kaip vakaro prielandoje dingsta miestas ir mes tolstame tamsoje.

Laive buvo draugingai nusiteikę keliauninkai. Jie atstovavo visai Amerikai. Čia buvo palydė miestelėnai, rimtos gailės, tingos sesutės, turtingos našlės, pirkliai, mokytojai, ūkininkai, studentai, advokatai ir tiefojų darbo žmonės. Vieni jų keliavo pramogų ieškodami, kiti žvejojti ar medžioti; buvo ir nuotykių mėgėjų akivaizdon susitikti su baltomis šiaurės mėškomis. Buvo tokių, kurie vyko Aliaskon dolerį kalti.

Laivas šešiom dienom virsta mano namu. Skubinau kaip galimai patogiai įsikurti. Dailaus kur galima susirasti visus patogumus. Ieškojau įdomesnių pažinčių, kad būtų galima smagiau ir naudingiau praleis-

mergaitėms.

Paskučiausiai, kiekvienas departamentas turi savo pirmininką, renkamą vieneriems metams iš mokytojų tarpo. Jo pareigos yra — koordinavimas mokytojų darbo paskirų dalykų srityse. Pastarasis reikšmės yra naujas ir jis ne visose mokyklose tepraktikuojamas.

Pedagoginės įvairybės

Edukacinė televizijos programa

programą auklėjimo reikalams. Tam numatoma ir atskira stotis (channel), žymima numeriu 11. Ikišiolinė televizijos programa, imant jos visas stotis, perdėm tarnavo komercijai, ir programos tesistengė žiūrovo dėmesį valdyti, jį nukreipti į biznierių skelbimą. Pedagoginė programa bus tikrai jau kitoks dalykas. Klausimas gali kilti tik dėl lėšų: ar jų bus pakankamai, ar pagėjama jas telkti? Mūsų Mokykla ruošiasi dėl tų dalykų išsamiau pasisakyti.

Lietuvos mokyklų programų reikalai

Mokytojas Matas Krikščionas, Čikagos švietimo Tarybos pirmininkas, turėjo matematikų susirinkime paskaitą apie Lietuvos mokyklų matematikos programą, kaip jis ją supranta iš palyginimo su Amerikos mokyklų matematikos programa. MŪSŲ MOKYKLA tikisi, kad p. M. Krikščionas savo paskaitos tekstą paskelbs spaudoje.

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA DR. P. JONIKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ KALBA

(Tęsinys iš Nr. 257.)

XXXVI JAUNOJI BIRUTĖ, BIRUTĖS, ATEITIES ŽIEDAS IR JAUNUOLIŲ ORKESTRAS

Šitos draugijėlės buvo įkurtos žadinti ir ugdyti lietuviškajai dvasiai Amerikos lietuvių vaikuose. Jos labai daug gražaus darbo atliko, mokydamos jaunus lietuviukus jų tėvų kalbos, dainos, šokių ir apskritai lietuviškos kultūros. Ir daug čionykščių lietuvių, kurie lankė šitas mokyklėles, neatšalo nuo savo tėvų kalbos, krašto ir kultūros. Jie kalba gražiai lietuviškai, dalyvauja lietuvių choruose, vaidinimuose ir draugijose. Kai kurie iš jų net ir lietuviškai gražiai parašo. O yra ir tokių, kurie net savo vaikus, taigi jau antrosios kartos lietuviukus, moko lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti. Žinoma, tokių labai maža, bet vis dėlto yra.

Jaunoji Birutė

Jaunąją Birutę įkūrė sandariečiai, rodos, 1922 m., ir ji išsilaikė apie 15 metų. Paskui mirė, kaip ir daugelis lietuviškų draugijų draugijėlių. Vaikai išaugo į vyrus ir merginas, susitukė ir pradėjo kasdieninio darbo, duonos ir ateities gyvenimo. Jų vaikai, vadinasi, antroji Amerikos lietuvių karta, jau neturi tokios draugijėlės, kaip Jaunoji Birutė, kuri rūpinusi jų senelių kalba, tėvyne ir kultūra. Ir todėl labai maža iš jų tarpo atsiranda tokių, kurie, tapę vaikais ir merginomis, dalyvautų lietuviškuose choruose, vaidinimuose ir draugijose, kaip jų tėvai kad darydavo. Jų širdyje labai maža meilės Lietuvybei, jos menui ir ateičiai.

Jauni birutėčiai, tės buvo mokomi lietuvių kalbos, dainos, muzikos ir šokių. Lietuvių kalbos daugiausia juos pamokėdavo Mikas Vaidyla, o muzikos ir dainos — Petras Sarpalius (jau miręs), Staniulytė ir Čerienė.

Bijūnėlis

Bijūnėlio organizavimu rūpinosi beveik visos pažangios lietuvių draugijos šiaurinėje Čikagos miesto dalyje (angliškai North Side, bet lietuviškai Nortsaidė). Tos organizacijos buvo (ir šandien tebėra, išskiriant tik vieną): Lietuvių Socialistų Sąjungos 81 kuopa (mirusi), Čikagos Lietuvių Draugija, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 226 kp., Lietuvių Siuvelėjų skyrius Nr. 269 ir Tėvynės Mylėtojų Draugijos 2 kuopa. Tačiau pačia Bijūnėlio pradžia daugiausia rūpinosi Čepukienė ir Briedienė. Ir tą pradžią jiedvi jam davė 1919 m. ir išlaikė, žinoma, su didele visų pažangių šiaurinės Čikagos lietuvių pagalba, rodos, iki 1938 m. Paskui jis mirė, ir tokia jau mirimi, kaip ir Jaunoji Birutė: nariai praugo vaikus, ir jiems vaikų draugijėlė nebebuvo reikalinga.

Bijūnėlis daugiausia rūpinosi išlaikymu lietuviškos čionykščių lietuvių sieloje-širdyje. Taigi mokė juos lietuvių kalbos, lietuviškų dainų, šokių ir apskritai lietuviškosios kultūros. Lietuviškai skaityti ir deklamuoti mokė Rūgytė, o lietuvių gramatikos — Dr. Montvidas ir A. Vaidava. Muzikos, dainos, šokių ir vaidybos mokė Petras Sarpalius, J. Gaubis, A. Vaičiulytė, S. Čerienė, K. Steponavičienė, V. Čepukaitė ir Ona Skeverytė.

Ateities Žiedas

Ateities Žiedo Vaikų Draugijėlė (tokiu ilgu vardu buvo ji pavadinta Marijonos Sniukienės, kuri daugiausia rūpinosi jos organizavimu) buvo įkurta 1917 m. vasarą. Ji buvo labai veikli. Per trumpą laiką suorganizavo 7 savo skyrius ir tiek jau chorų — vaikų chorų. Roshelando skyriaus vaikų chorą vedė Pečiukaitė, Englewoodo — vargonininkas Gaubis, "West-saidės" — ponja Zara, Brighton Parko — Bigelytė; ji taipgi vedė ir Cicero ir Bridgeporto chorus.

Iš žymiausiųjų Ateities Žiedo auklėtinųjų būtinai reikia paminėti dainininkę Genovaitę Sidiškytę-Giedraitienę, Algirdą Briedį, Stelą Staniulytę, Aldoną Briedytę ir Juliją Klatauškaitę.

Ateities Žiedo Draugijėlė rūpinosi ir lietuvių kalba, kurios mokė jaunus lietuviukus J. Vitkus, V. Andrulis ir M. Vaidyla.

Ateities Žiedas sustojo žydėjęs, rodos, 1928 m. Priežastis ta pati: vaikai užaugo, kasdienio gyvenimo rūpesčius pažino ir turėjo žiūrėti, iš ko duoną valgo... Muzikos, dainos, šokių ar vaidybos profesionalais nė vienas netapo.

Jaunuolių Orkestras

Jaunuolių Orkestrą įsteigė muzikantas Juozas L. Grušas 1921 m. Vienu tarpu šita draugijėlė turėjo net 60 narių — jaunų lietuviukų. Daugiausia jie mokėsi muzikos, bet kartkartėmis juos pamokėdavo ir lietuvių kalbos Dr. Karalius ir Dr. Naikelis.

Pats Grušas turėjo du berniukus ir dvi mergaites, ir visus pramokė muzikos. Tai, būdavo, visi penki griežia lietuviškus šokius lietuviškuose baliuose ir šiaipjau parengimuose. Grieždavo smarkiai — tiesiog iš pieties. Šokėjai sukdamosi net žemės nesiekdami, tik jau labai aukštai lekiandami skvernais tai jie net lubas pasiekdavo — tiek ugnies jiems duodavo muzikali ir smarki Grušo šeima. Ir pasakysiu tiesą, kad tais laikais Grušo orkestras buvo toks jau garsus, kaip šiandien Balio Pakšto.

Draugijėlė sustojo veikusi 1930 m. (B.d.)

Dr. Alg. Margeris

P. S. Labai galimas daiktas, kad kai ką apie šitas vaikų draugijėles ir nevisai tiksliai pasakiau. Prašau gerbiamuosius skaitytojus man apie tai parašyti. Iš anksto tariu ačiū.

Visų pažįrų žmonės gerai atsiliepia apie P. Abelkio parašytą istorinį romaną ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS

Knyga įrišta drobės viršeliuose, per 400 psl. Kaina 3 doleriai ir 50 centų. Reikalaukite pas visus knygų pultintuosius arba susikite užsakymus su pingais leidyklos atstovui JAV tokiu adresu:

V. MALAKAUSKAS, 10716 Wabash Ave., Chicago 28, Ill.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus 100% apdrausta DRABUŽIAI GYDUOLĖS ir t. t.

Jūsų gimines gausa be jokių jiems išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC. 220 SO. STATE ST., CHICAGO Tel. WABash 2-9354 Atidara šeštadien. iki 1:30 popiet.

(Atkelta iš 1-mo psl.)
žuvų. Ji skani, todėl rinkoje
pirkėjų mėgiama. Ji puštinai
brangi, ir čia žvejybos vanden
nyse gausiai veisiasi, todėl jos
daug sugaunama. Vietos mėš
kos, ir tos tą žuvį pamėgusios,
ją vandenyse gauda.

Mačiau, kai vienas žvejų lai
vas leido tinklą vandenin. Tur
būt jį pajuto toje vietoje esant
žuvies. Žuvis ne visuomet vie
noje ir toje pačioje vietoje
plaukioja. Tik įgudę žvejai su
randa jų mėgiamas stovyklavim
o vietas. Jas suradus, dar reiki
kia mokėti jas pagauti. Neįpra
tę žvejoti net žuvingoje vietoje
jų neištraukia. Gerai tiems, kas
vien tik pramogaujant jas gau
do. Tokie — kiek sugauna, tuo
ir tenkinasi. Gi žvejai, iš žvejy
bos darbo mintą, piktinasi, kai
nesiseka.

Stebėjau, kaip tas laivas lei
džia tinklą į vandenį. Tai pai
nus ir sudėtingas darbas. Reiki
kia pirma išmokyti, kaip tinklas
leisti vandenin. Tinklas tinklui

nelygus. Tas tinklas, kurį ma
čiau, turi vieną trečdalią mylios
ilgį. Jis kaštuoja apie \$3,500.
Jis leidžiamas vandenin iki 60
pėdų gilumo. Jo vienas galas
pririšamas prie laivo. Kitas ga
las motoriniu laiveliu ratu ve
žamas. Motorinis laivelis, pa
dareš vandenį ratą, sugrįžta
atgal prie laivo ir tuo būdu tin
klas ištiesiamas ratu. Kai abu
du tinklo galai sueina, tai jis
keliamas viršun. Tada tinklas
viršta lyg maišu, kuriame at
siduria sugautos žuvis. Tai
"purse seine" gaudymo būdas
ir tas tinklas taip vadinamas.
Vienu ypu kartais pavyksta su
gauti iki keletas tūkstančių žu
vų. Dažniausiai taip gaudomos
lašišos. Jos gaudomos, kai atei
na jų gaudymo laikas. "Purse
seine" yra labiausiai paplitęs
komercinio žuvų gaudymo bū
das. Suprantama, kas žuvis
gaudo tik savo malonumui,
pramogoms, tie nesileidžia į to
kias prabangos išlaidas. Tai
brangus gaudymo būdas. Rei

kia turėti didoką žuvis gau
dyti laisvą, dar motorlaivį. Kar
tais jų prigaudoma tiek, kad
pačiame žvejybos laive sugau
tos žuvis netelpa. O dar kas?
Toks tinklas negalima apdrau
sti nuo bet kurių nelaimių. Jo
kia draudimo bendrovė tokio
riziko drausti nedrįsta.

Didesnių žvejybos laivų žve
jotojai į vandenį vyksta pen
kioms dienoms. Penkioms die
nomis jie apsirūpina maistu ir
degalais — laivui kuru. Jei per
tą žvejybos laiką ko nors jiems
pritrūksta, tai kas reikalinga
priveža plaukiojančios vande
nyse parduotuvės. Jos be maisto
turi visa kita kas žvejybai
būtina; ko kartais pritrūksta ar
ko žvejotojai pamiršo su sa
vim pasiimti. Tada žvejybos
vietos eina gyva prekyba, nes
čia pat sugautos žuvis parduo
damos. Vandenyse plauko lai
vai šaldytuvai. Yra žuvų kon
servavimui — kenavimui vie
tos. Žuvis sugautos tuoj gabe
namos į tas vietas, kur stovi

žuvų pirklių laivai. Čia eina
gyva prekyba ir kartu pirkliš
kos varžybos. Sugautų žuvų
kaina pareina nuo jų rūšies, jų
pareikalavimo ir sugavimo pa
sisekimo. Visi laivai turi radi
jo priimtuvus, o kiti net radijo
siųstuvus. Jų pagalba susizino
koks žuvis rinkoj yra pareika
lavimas, kokios jų kainos.

Tiek žvejotojai, tiek žuvis
pirkliai apytikriai žino sausu
moje esamas žuvis kainas. Pa
gal tas kainas orientuojasi,
kiek už sugautas žuvis mokėti,
kiek už jas užsiprašyti. Kartais
žuvis pardavimo vietoje ten
ka eileje laukti net keliolika
valandų iki patenki į supirki
mo vietą. Kadangi žuvų preky
ba ir jų apdirbimas vyksta čia
pat vandenyse, tai į supirkimo
vietas visuomet patenka visai
šviežutėlė žuvis. Tokios jos čia
tuoj šaldomos arba konservuo
jamos.

Komercinio žvejybos dides
niuose vandenyse yra keturi
būdai. Vienas jų jau čia atpa

sakotas. Be "purse seine" yra
dar "Gill net" tinklas, tai tok
sai tinklas, kur žuvis, į jį įki
šus galvą, atgal jos ištraukti ne
gali. Toks tinklas laivais velka
mas prieš vandenį. Tokiu būdu
sėkmingesnis žuvų gaudymas.
Tuo tinklu dažniausiai gaudom
os tam tikros rūšies žuvis.
Iš to, dar žuvis nuo laivelių
meškeriojamos. Toks meške
rijimo laivelis vadinasi "Trol
ling". Tokiu laiveliu plaukia
nuo kelių iki keliolikos meške
riotojų.

Ir dar vienas būdas žuvis
gaudyti, — tai tam tikros su
daromos užtvoros; lietuvių žve
jų kai kur jos persėdomis va
dinamos. Šiaip jas čionykščiai
žvejai vadina "Fish traps".

Kadangi žvejotojai išplaukia
į vandenį ilgesniam laikui, tai
tarp jų ir žuvų pirkimo vietų
ryšiai palaikomi mažais laive
liais "Tenders" vadinamais.
Jais pristatomos sugautos žu
vis į jų supirkinėjimo vietas.
Tais pačiais laivukais važioja

mos žvejams reikalingos reik
menės ir maistas, jei jie jo pri
trūksta. Gi baržos, kuriosna
kartais sudedamas žuvis per
viršius netilpęs į laivus, jos va
dinamos "Scows". Tie motori
niai laiveliai, kuriais ratu pluk
domi "Purse seine" tinklai va
dinami "Motor Skiff". Jie tam
darbui veik išimtinai pritaiky
ti.

Kurios reikšmės Aliaskos
ūkyje turi žvejyba, tai numanu
iš šių faktų: kai 1867 metais
JAV vyriausybė iš Rusijos nu
sipirko Aliaską už \$7,200,000,
tai to meto spaudos ir visuom
enės tas pirkiny buvo prami
ntas "Seward Polly" (Vals
tybės sekretoriaus kvailystė).
Statistikos žiniomis, nuo pirk
imo metų iki dabar apytikriai
žuvų Aliaskos vandenyse su
gaudyta už \$1,000,000,000. Ta
tai toji padaryta "kvailystė"
jau keleriopai vien tik iš žve
jybos apmokėta.

Besidairant laivo deny, išgir
dau maloniai ausį kutenanti
skambitį. Tai buvo raginimas
eiti pietauti. Nusileidau žemyn.
Sėdau už stalo. Čia pat patar
nautojas mandagiai klausė kuo
jis galis patarnauti?

— Atnešk man "Salmon
steak", aš alkanas, — atsakiau
jam.

— O kodėl aš negaliu valgyti
lašišą, jei 12 tūkstančių metų,
kai ji žmonių virtuvėje skaity
mo vienu iš geresnių patiekal
ų!

Prie "Naujienų" kai
prįprasi — arba, žinia,
viską ras!

Juozas Svaistas

PETRAS ŠIRVOKAS

Idomiausioji nuotykių knyga, tin
kanti seniems ir jauniems. Geriau
sioji dovana draugams. 228 puslapių.
Išleido Chicago Lietuvių Literatū
ros Draugija. Kaina \$2.75. Knygų
pardavėjams nuolaida. Knyga gali
na gauti NAUJIENOSE. Pasigušime
paštu, kai čekiš arba Money Orderis
bus atsųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

Lengva paskelbti
skelbimą Naujienose

Paprasta "Classified" skelbima
labai lengva paskelbti NAUJIE
NOSE. Jis reikia aiškiai parašyti
aut lapo poveriaus ir pasiųsti to
kiu adresu:

NAUJIENOS

1739 SO. HALSTED ST.
Chicago 8, Illinois.

Reikia apskaičiuoti, kad laiškas
laiku pasiekty dienraštį.
Kas nesuspėja laiško parašyti,
skelbimą gali pranešti telefonu.
Reikia paskambinti HAYMARKET
1-6100, pasakyti, kad norite pa
skelbti skelbimą ir pranešti skel
bimo turinį NAUJIEŪŲ tarnau
tojos ji užrašys ir suteiks visas
reikalingas informacijas.

Skelbimai turi pasiekti dienraštį
prieš 4 val. vakaro, jei norite,
kad būtų išspausdinti rytojaus
NAUJIENOSE. Seštadieniškas skel
bimai priimami iki 12 val. Sek
madieniškas — iki 11 val. ryto.

LIETUVIŠKA GAZOLINO STOTIS IR
AUTOMOBILIŲ TAIŠYMO DIRBTUVĖS
SHELL BENZINAS
Atlieka visus motorų ir karoserijų darbus, parduoda visų firmų auto
mobiliams dalis, baterijas, padangas pavieniai ir garažams.
DARSAI ATLIEKAMI KRUOPŠCIAI IR SAŽINGAI.
Darbo valandos: Garažas 7-6—Benzinas 7-9—Sėkmadieniškas 9-8.
Vadovauja: A. ADOMENAS, V. KOZICA
Kampus 58-tos ir So. Western, Tel. RE 7-9533

Ar pažįstame lietuvių kultūros istoriją?

Jau išėjo iš spaudos ir gaunama NAUJIENOSE mūsų
žymiausiojo bibliografo ir kultūros istoriko

PROF. VACLOVO BIRŽISKOS

SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

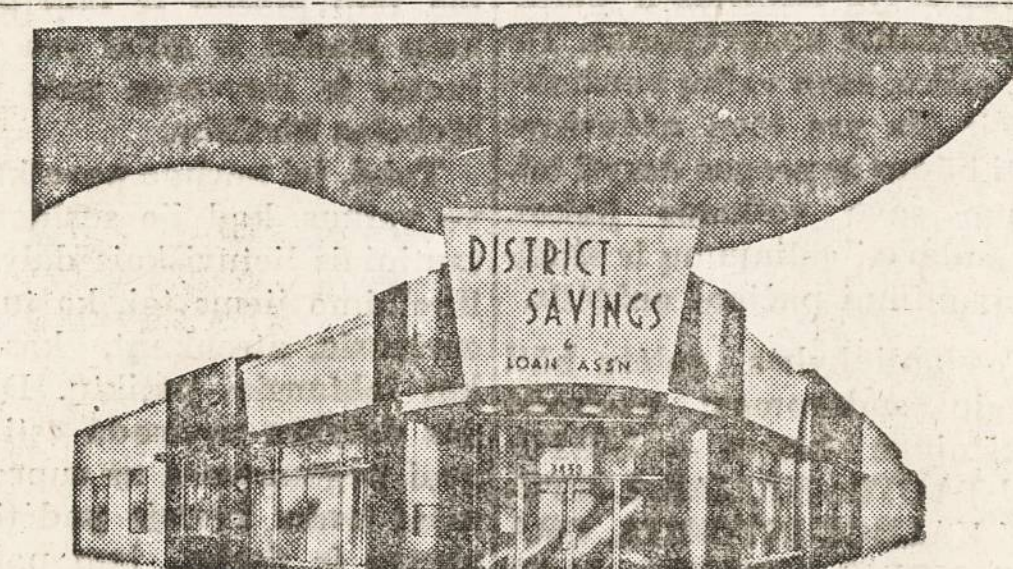
★ 208 didesnio formato puslapių su mūsų senųjų
rašų fotografijomis.
★ Irišta į gražius kietus drobės viršelius kaštuoja \$3.00,
minkštais viršeliais — \$2.00.

PLATINTOJAMS NUOLAIDA

Užsakymus su Money Orderiais ar čekiais siųsti:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St. Chicago 8, Illinois

SAUGESNĖS vietos taupymui
niekur nerastite. Kiekviena sa
skaita apdrausta iki \$10,000.
Penkiasdešimt penki metai
patyrimo ir draugiško patar
navimo.
Štabas kalba lietuviškai

DISTRICT
SAVINGS
and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

NELAUKITE —
RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius,
ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis
parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus,
neturėsite jokių nemalonių.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

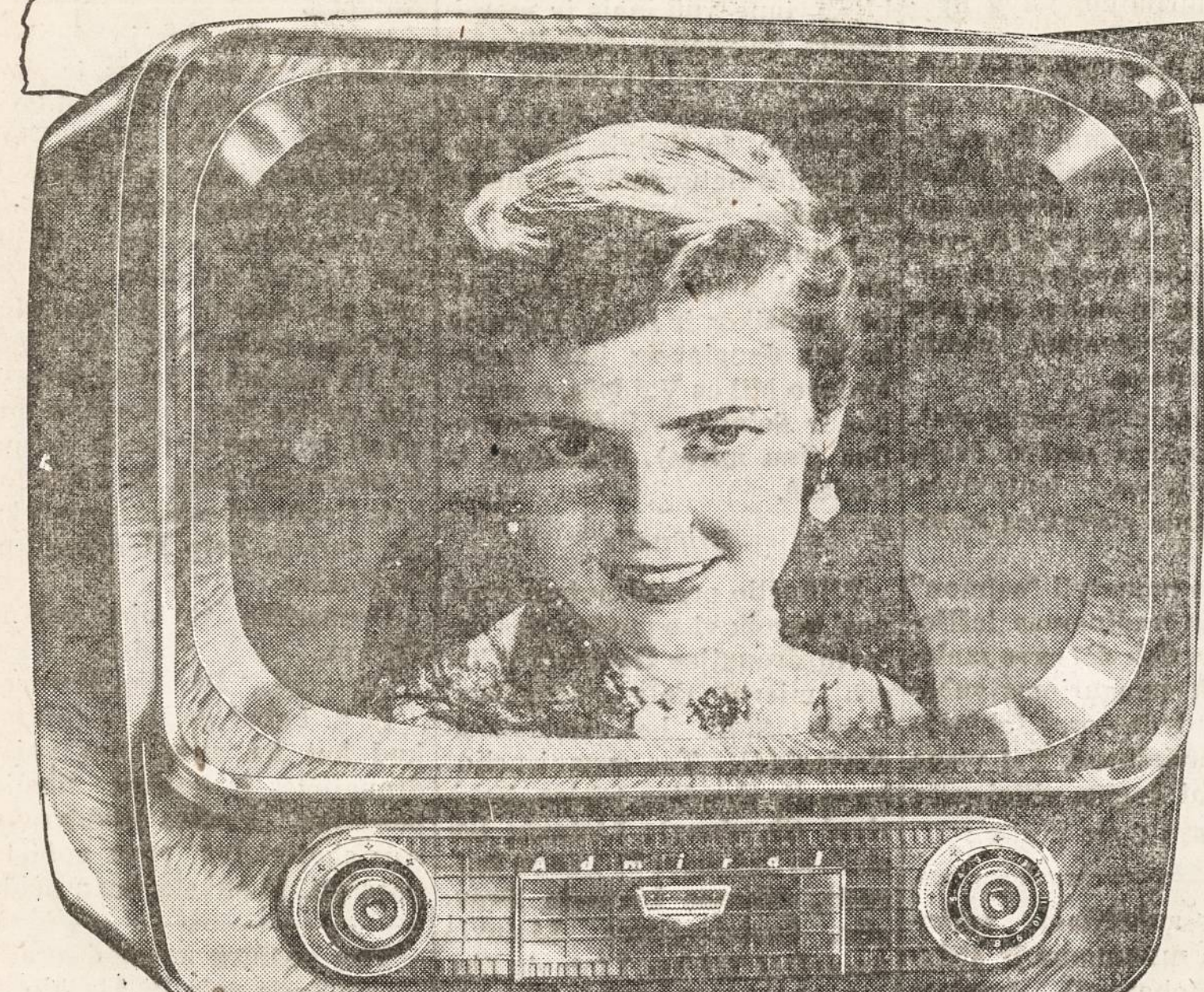
O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šiuo Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SENSATIONAL
ALL-NEW 1954
Admiral
21" TV

Biggest
Value in
Television
History!

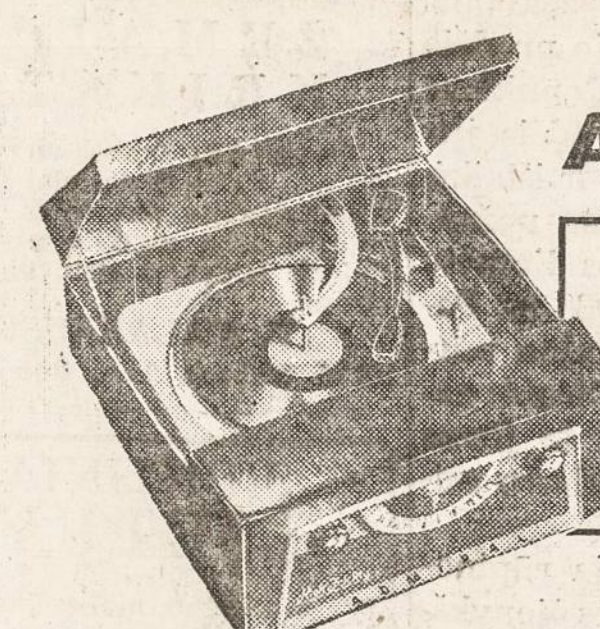
Model T2212
Mahogany
Finish
only \$199⁹⁵

70 sq. in. Bigger Picture—No Extra Cost!

Yes—you actually get 70 sq. in. more picture for
your money . . . 21" TV at the price of most 17"
sets! And this big, brilliant picture is powered by
Admiral's all-new Cascode Chassis for amazing
reception. Famous Turret Tuner guarantees sin
gle dial tuning for present VHF and coming new
UHF stations. Plus—built-in Omni-Scope aerial
and other deluxe features in compact, durable
mahogany plastic cabinet! Wrought iron stand or
matching wood base optional.

NO MONEY DOWN—

Perfect Back-to-School Companion!
Admiral 3-SPEED RADIO-PHONOGRAPH

Model 5D32 only
\$79⁹⁵
Mahogany Finish

Welcome guest at school or at home . . . it's America's most-wanted,
largest-selling, best-performing table radio-phonograph! Equipped with
same Super "600" 3-speed phono used in Admiral TV combinations,
it plays all records—all speeds—all sizes—with just one control! Ad
justs itself for record size . . . shuts itself off when finished! With super
sensitive radio in mahogany, green or ivory plastic cabinet that re
sists scratches, burns and stains—and cabinet color goes clear through!

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 W. 51st. ST.

HEmlock 4-7095

Lietuvos kovos, širdis ir kraujas

Prieš tris savaites man teko grūsti grūstis prie bilietų langelio Marijos rūmuose. Tikėjau, mat, kažką labai didelį ten pamatyti. Bet pamačiau tik "Valdovo sūnų" — baisiai ne-

vyksią vaidybai dramą. Sakau nevyksią, nes vykusi drama būtina turi turėti gyvą veiksmą, intrigą ir aukščiausią dramatinės įtampos laipsnį (kulminacinį punktą). Šita to visko ne-

turi, arba jei kiek ir turi, tai jau labai nedaug. Matyti, rašyta tik pasiskaitymui, ne vaidinimui, ir todėl išėjusi drama be vaidybinės dramos.

Vaidintojai, išskyrus vieną ar du, buvo lyg gyvi stabai. Per keturis (ilgiau negalėdamas pakelti monotonijos slogūčio, išėjau) aktus stovėjo, kartais šiek tiek krutėjo ir tarp savęs šnabždėjosi (tur būt, kad niekas negirdėtų), tikri bibliniai druskos stulpai.

O vis dėlto patsai veikalas nėra visai menkas. Jei kas nors jį pritaikytų scenos reikalavimams (sakoma, kad jo autorius tai padaręs, bet čia buvo vartojamas pirmas tekstas), dar geriau, jei parašytų jam operos muziką, tada būtų galima jį visą išklausyti ligi galo, net ir pasidžiaugti juo. Bet kaip dabar jis yra parašytas ir buvo pastatytas, tai ir jo sceninis turinys, ir vaidyba išėjo tikra nuobodžių košė. Baisiai gailla. Juk tiek darbo įdėta pasirušimui.

Ziūrovai pergyveno vaidinimą

Gerai dar, kad Pilkos pastatyti "Aušros sūnūs" atitaisė sugurintą nuotaiką. Tiesa, reikėjo laukti visas tris savaites, bet tas laukimas išsimokėjo šimteriopai. Pilka pasirūpino veikalą gerą, scenai parašytą, ir sugėbėjo pastatyti puikiai. Taip puikiai, kaip jis jį buvo pastatęs prieš 25 metus Godman teatre, netoli ežero. Ir tada, kaip ir šandien, vaidino jis pats, padedamas Dundulienės (mirus), Petravičiūtės, Vaitiekūno (miręs) ir Vanagaičio (miręs). Trys pirmieji yra geriausi Amerikos lietuvių vaidintojai. Po vaidinimo tada žmonės ilgai kalbėjo, ką jie matė, jautė ir kaip gyvai pergyveno seniai paliktą Lietuvos kaimą, jo žmonės, jų troškimus laisvės ir lietuviško rašto — pergyveno su ašaromis akyse, su giliu skausmu širdyje; pergyveno lygiai taip, kaip ir šandien...

"Aušros sūnūs" yra gryna liaudies drama. Nuo pradžios ligi galo vyrauja ne kumigaiščiūčiai ir ponai, bet paprasti kaimo žmonės, kurie visada kalba lietuviškai, meldžiasi lietuviškai ir myli savo kalbą, kraštą ir raštą tik lietuviškai! Lietuvos kovos, širdis ir kraujas yra jų širdis ir kraujas — jų!

Aktorai atkūrė gyvenimo kovas

Ir seno vaidybos meisterio Pilkos paruošti vaidintojai parodė tas kovas, tą širdį ir kraują su tikru vaizdingumu, jautrumu ir lietuviškumu. Rusteika (pats Pilka) labai gyvai ir įtinančiai parodė neturtingo, bet galvojančio ir kovojančio, ūkininko didelį rūpestį, pastangas ir meilę lietuviškam kraštui ir raštui, kurį maskolių valdžia draudė, trempė ir degino. Jo sūnus Jurgis (Vytautas Bildušas) ir dukterė Rožė (Petronėlė Petravičiūtė) padarė tą patį. Ak, tiesa, Rožytė padarė baisią klaidą, susidėdama su Albinu Stinkiu (Juozu Laurušoniu), kuris buvo labai rūpestingas ir gudriai apsimaskavęs šnipas, bet tą savo klaidą ji išpirko labai brangiomis, skaudžiomis ašaromis, kurios, kaip ugnis, uždegė visą auditoriją, ir visi pravirko kuone balsiai — pravirko, kaip Lietuvoje pravirkdavo, kada gabus pamokslininkas sujaudindavo juos bažnyčioje ligi ašarų. Tik ten verkdavo dėl meilės Dievui, o čia verkė dėl meilės Lietuvai. Ir sakykite, ar ašaros Lietuvai nėra šimtus kartų brangesnės už ašaras Dievui? Sakykite. Juk Lietuva baisiai daug kentėjo ir dar tebekentė...

Puikiai suvaidino Rusteikienę Antanina Markuzienė, Albiną Stinkį Juozas Laurušonis. Neatsilikio nuo jų ir Vytautas Bildušas (Jurgis), ir Josephine Gulbinas (Barbora Dainaitė).

Baisiai nemėgstu ilgų recenzijų, tai ir baigiu. Tik baigdamas neiškenčiau štai ko nepa-

sakęs. Petronėlė Petravičiūtė ku galvą, ar tik ji nežino kokios nezemiskos slapybės, su kuria galima palaikyti amžiną jaunystę. Ir dingtelėja man galvoje, kodėl ji tos slapybės neparduoda kokiai labai didelei moterų atjauninimo ir pagražinimo kompanijai. Juk gautų milijoną vieną, du ar net ir tris, ir tada mes turėtume ne tik tai vieną

levutę Paulekiūtę su milijonais, bet ir brangią savo artistę Petronėlę Petravičiūtę... Algirdas

RUSAI GRAŽINO DEZERTYRUS

WUERZBURG, Vokietija. — Penktadienį JAV armijos teismas pradės svarstyti dviejų amerikiečių bylą dėl pabėgimo

iš kariuomenės į sovietų zoną. Sovietai jūdvių nepasilaike, bet gruodžio 29 d. gražino amerikiečiams. Jiedu yra teininis Roscoe Gastarac iš Salyersville, Ky., ir puskarininkis (seržantas) Robert Johnson iš Fullerton, Cal.

Seni ir patyre biznieriškai sako, kad NAUJIENOSE išspausdinti skelbimai duoda geriausių rezul-

IF YOUR GOAL IS BIG SCREEN TV....

Better See
Motorola TV
with Double-Power Picture

MODEL 21T10

Better than a seat on the 50-yard line, Motorola's Double-Power Picture! For new, patented "Picton" power unit and new Concentrated Power Chassis double-up to bring you television's most powerful Picture! High style, low price! Big 21-in. spherical picture tube, down-tilted to banish glare. Smart new compact mahogany plastic table model. Fed. Tax incl. • Robot 82 UHF-VHF Tuning Optional! • Full 1-Year Warranty on All Parts!

\$22995

IF YOU CAN'T SEE IT, HEAR IT BEST ON A Motorola Radio

Model 53R1 — Walnut plastic table radio. New, bigger, Extended Tone speaker. In Ivory, Citron, Cloud Gray, Leaf Green, Cherry Red, slightly higher.

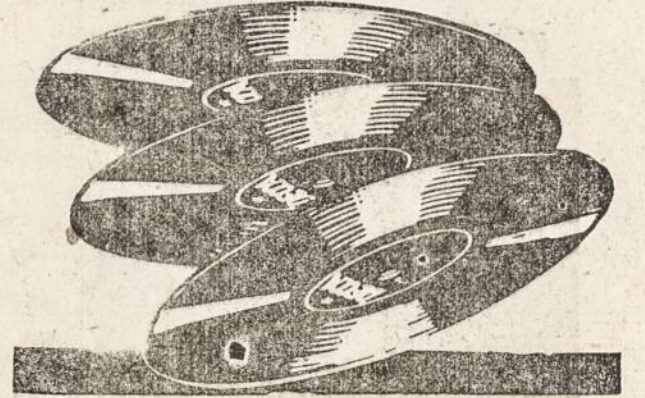
\$1995

ARBET'S, Inc.

2442 W. 47th St. Virginia 7-0700
1746 West 47th St. Virginia 7-3377

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS.

3 NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, NOVEMBER 14, 1953

THE Perfect GIFT

AMERICA'S MOST POPULAR CHRISTMAS ALBUMS by

BING CROSBY
FRED WARING
LORETTA YOUNG

The Greatest Christmas Album of All Time
MERRY CHRISTMAS
BING CROSBY

Bing, the Andrews Sisters, Max Terr's Mixed Chorus and the Ken Darby Singers in all these wonderful holiday songs: WHITE CHRISTMAS—SILENT NIGHT, HOLY NIGHT—ADESTE FIDELES—GOD REST YE MERRY, GENTLEMEN—I'LL BE HOME FOR CHRISTMAS—FAITH OF OUR FATHERS—JINGLE BELLS—SANTA CLAUS IS COMIN' TO TOWN.

The Greatest Album of Christmas Carols
'T WAS THE NIGHT BEFORE CHRISTMAS
FRED WARING and His Pennsylvanians (Glee Club, Orchestra and Soloists)

In all these glorious carols and hymns: 'T WAS THE NIGHT BEFORE CHRISTMAS—SILENT NIGHT, HOLY NIGHT—OH GATHERING CLOUDS—ADESTE FIDELES—CANTIQUE DE NOEL—THE FIRST NOWELL—O, LITTLE TOWN OF BETHLEHEM—CAROL OF THE BELLS—BEAUTIFUL SAVIOUR.

The Greatest Children's Album for Christmas
THE LITTLEST ANGEL
LORETTA YOUNG

A heartwarming children's story about Christmas, charmingly narrated by Loretta Young with the Ken Darby Choir and orchestra directed by Victor Young.

COME IN TODAY!

PROMPT CURTEOUS SALESMEN TO SERVE YOU

GARRICK MUSIC SHOPS

4141 W. Madison St. Phones: Sacramento 2-2025
733 West 63rd Street Wentworth 6-0085

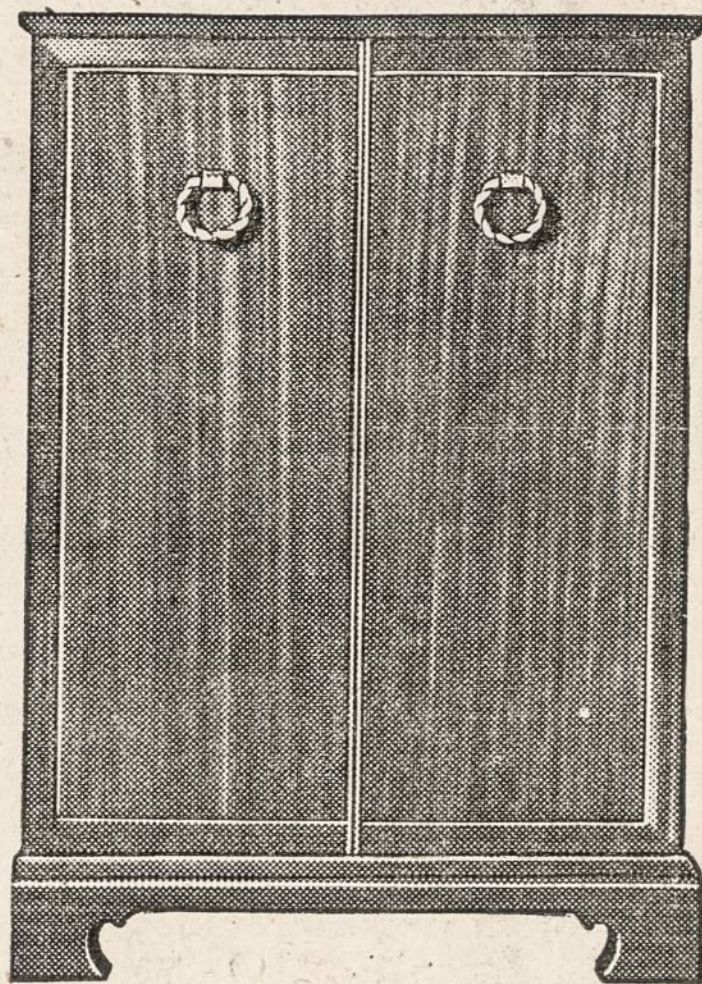
SELECT NOW FOR CHRISTMAS

NOW AT BEE JAY'S

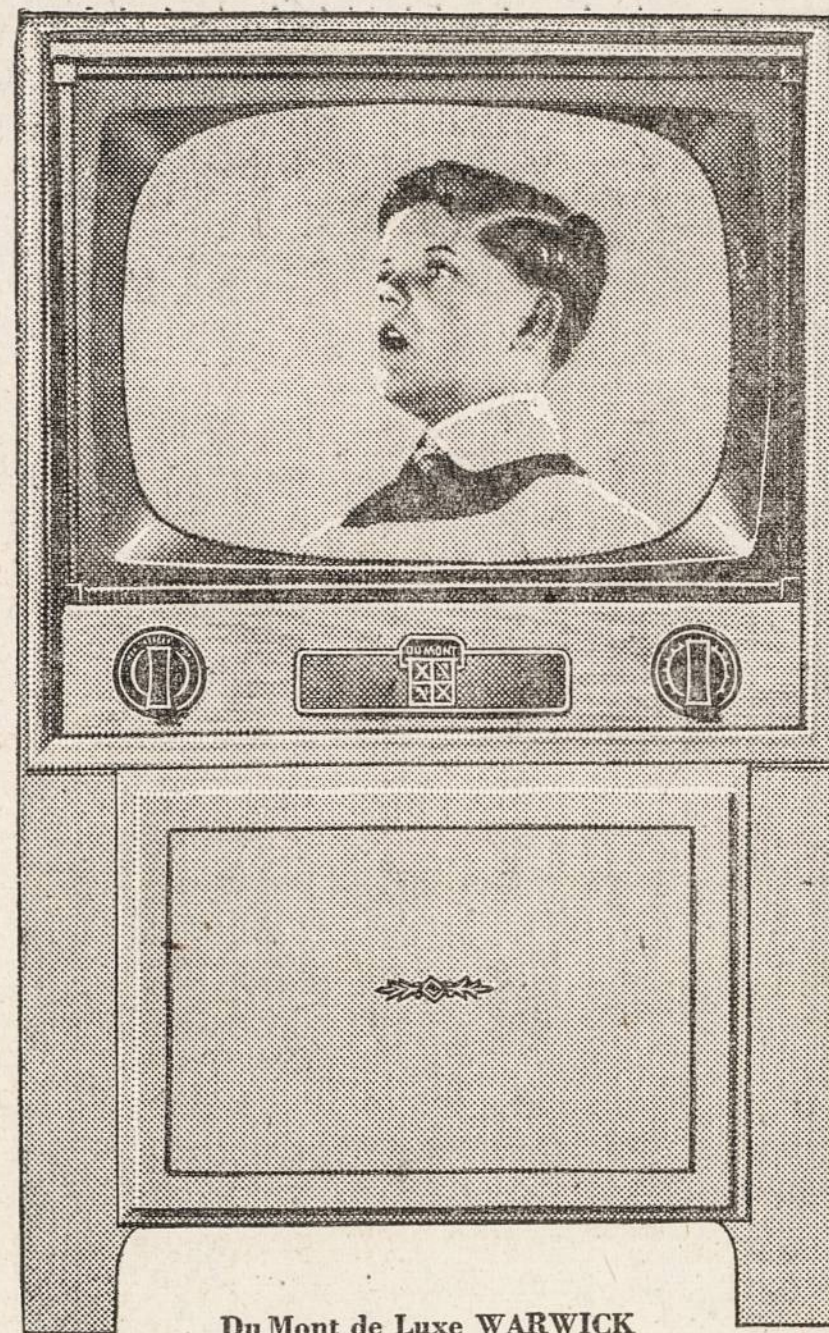
Du Mont Custom NEWBURY II
Luxurious Modern styling, Mahogany or limed oak finishes. Famous 21-inch Du Mont Selfocus® tube with full-screen automatic focus. Built-in drawer for record player. Built-in antenna. 82-channel tuning optional. Acoustically matched tone of high fidelity.

\$495.00

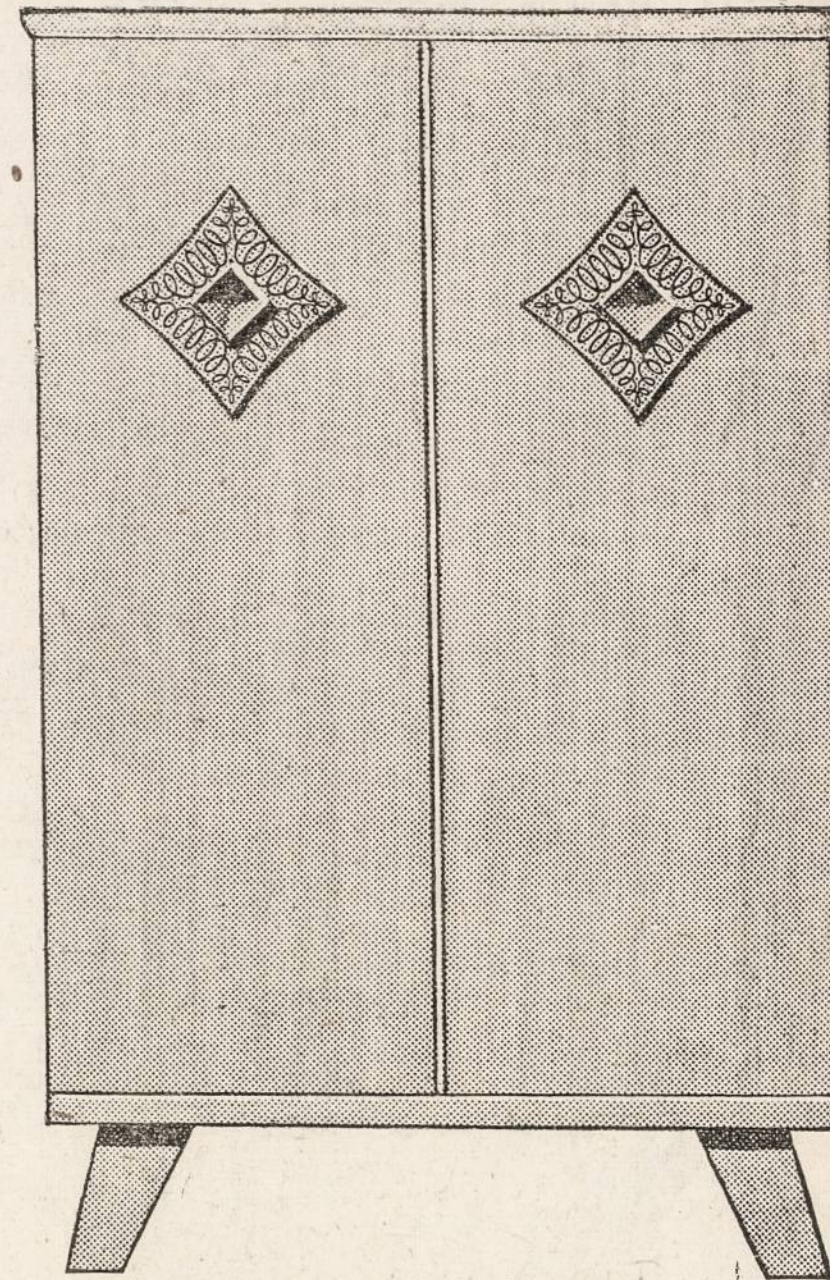
Du Mont de Luxe WAKEFIELD "41"
21-inch Du Mont Selfocus® tube. American Contemporary cabinet in mahogany or limed oak finish. 82-channel tuning optional; built-in antenna.

\$409.95

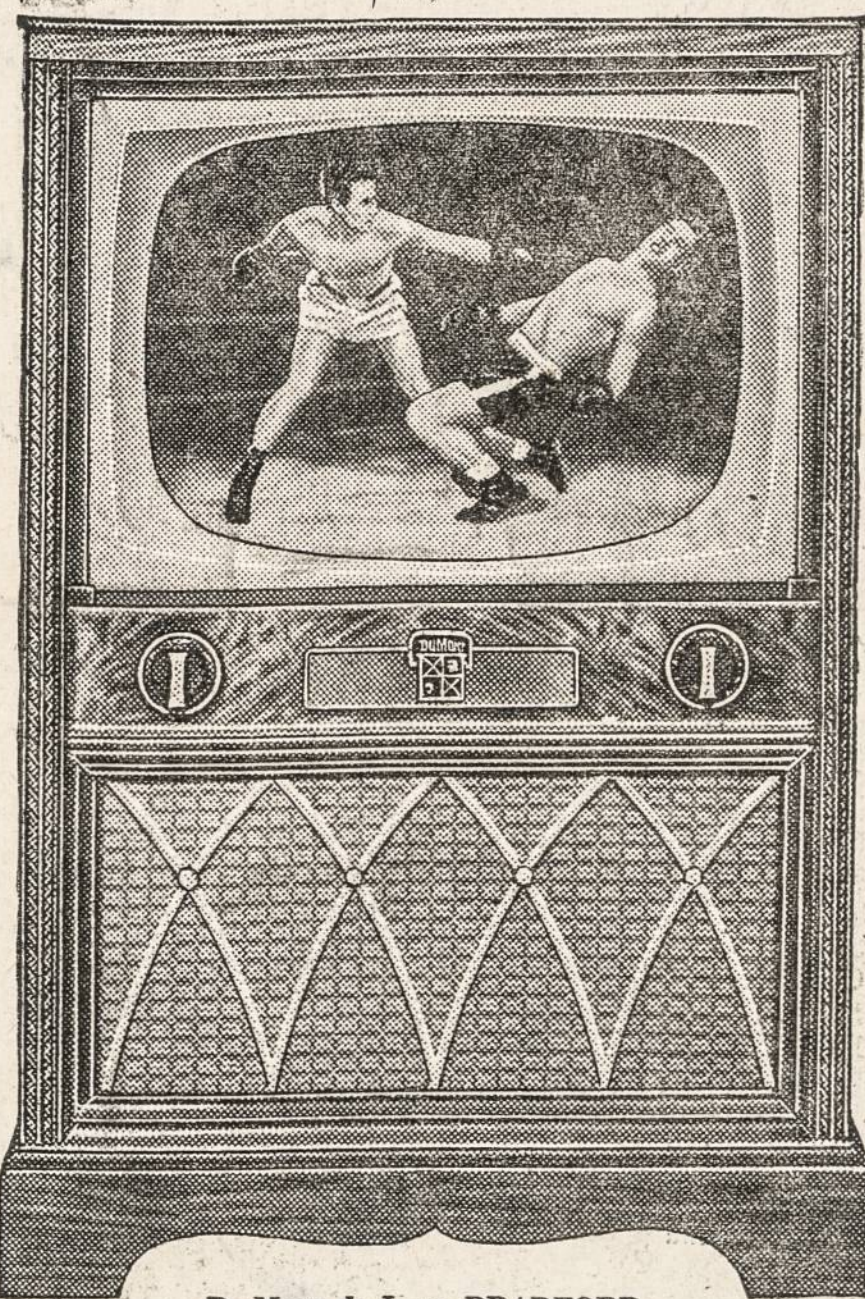
Du Mont de Luxe WARWICK
Harmonious American Contemporary styling. Mahogany or limed oak finish, with matching base on casters, as illustrated, at slight extra cost. Big-screen, dust-free, glare-free picture from 21-inch Du Mont Selfocus® tube. Continuous bass-to-treble tone control. Phono-jack for record player. Built-in antenna, finest 82-channel tuning optional.

\$299.95

Du Mont de Luxe HARTFORD
21-inch Du Mont Selfocus® tube with full-width big-screen focus. Striking Swedish Modern design in limed oak or mahogany finish, with distinctive brass door-pulls. Optional 82-channel tuning, built-in antenna. Rich, clear tone.

\$419.95

Du Mont de Luxe BRADFORD
Authentic English Traditional cabinet, mahogany finish, castor-equipped. Tilted 21-inch Du Mont Selfocus® tube gives reflection-free picture, dust-sealed. Continuous tone control—bass-to-treble. Phono-jack for record player. Built-in antenna, optional 82-channel tuning.

\$379.95

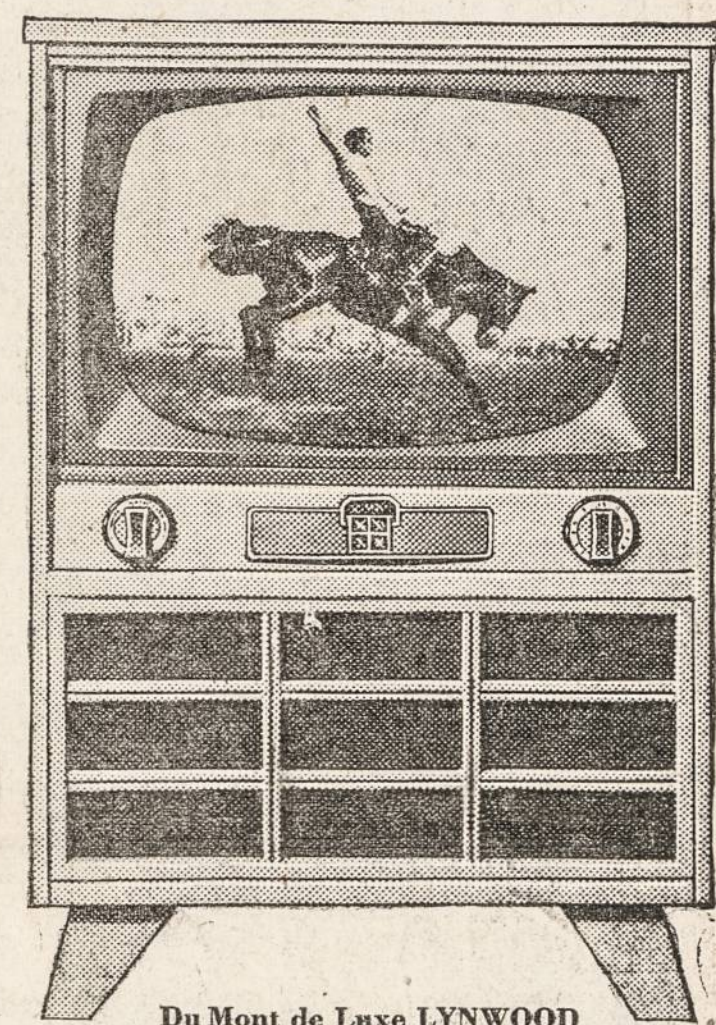
Du Mont de Luxe CHATHAM
17-inch Du Mont Selfocus® tube with glare-free picture. Contemporary table model. Matching base at slight extra cost. 82-channel tuning optional. Built-in antenna.

\$249.95

Du Mont WALTON
21-inch big-screen picture on Du Mont Selfocus® tube. Contemporary all-wood table model, beautifully finished in mahogany or limed oak. Matching base at slight extra cost. Built-in antenna. 82-channel tuning optional.

\$289.95

Du Mont de Luxe LYNWOOD
Swedish Modern cabinet in mahogany or limed oak finishes. 21-inch Du Mont Selfocus® tube. Acoustically matched tone. 82-channel tuning optional. Built-in antenna.

LYNWOOD — \$369.95

COME IN TODAY!
Generous Trade-in Allowance
on your old Machine!
EASY TERMS
SEE OUR COMPLETE LINE OF DU MONT
Courteous salesmen to serve you

DuMont Television
invites **COMPLETE* COMPARISON!**

Imagine owning **DU MONT**® QUALITY TELEVISION... from \$199.95**

BEE JAY STORES

15 WEST HUBBARD STREET

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Whitehall 4-3253

4-NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. —SATURDAY, NOVEMBER 14, 1953